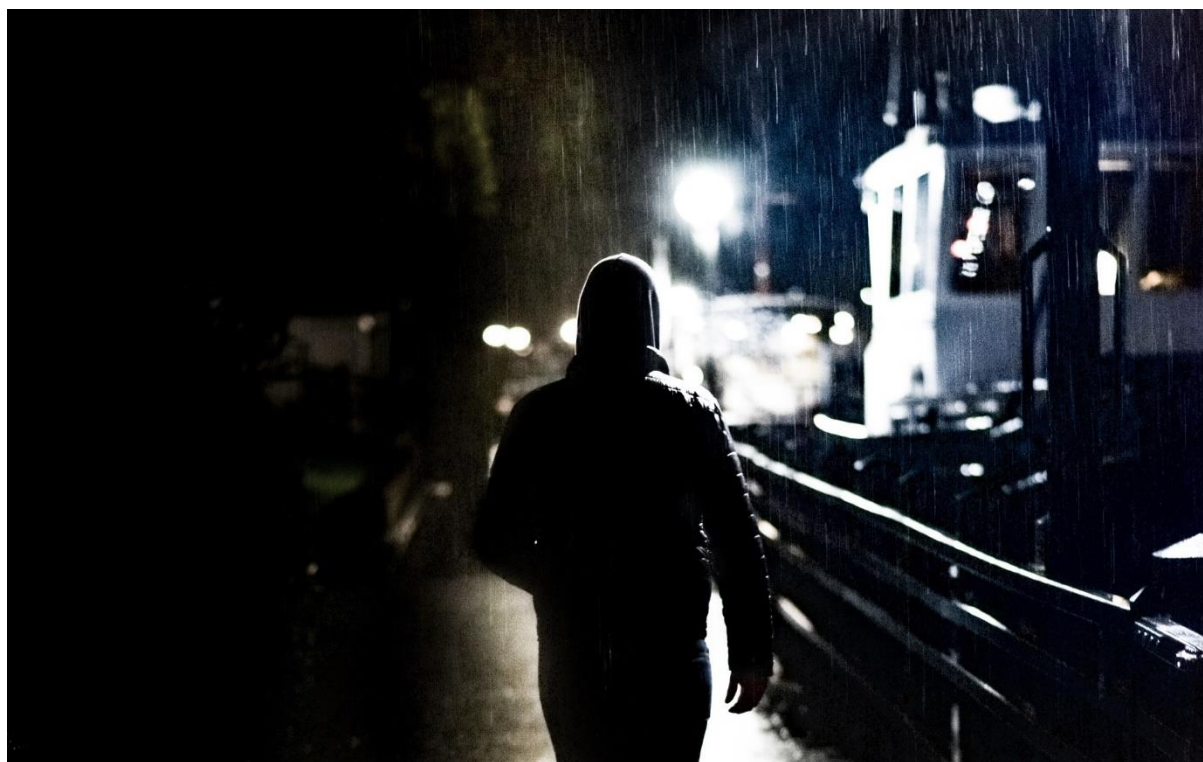

Fra utenforskap til innenforskap

HANDLINGSVEILEDER MOT RADIKALISERING OG
VOLDELIG EKSTREMISME 2023 - 2027

HORTEN
KOMMUNE

Innhold

1. Innledning	2
2. Hva er radikalisering og voldelig ekstremisme?	3
3. Situasjonsbilde (lokalt og nasjonalt)	5
4. Sårbarhet og risikofaktorer	6
5. Bekymringstegn	8
6. Hvordan kan du hjelpe?	10
7. Hvem kan du ta kontakt med - og hvordan jobber vi videre?	12

1. Innledning

Dette er en handlingsveileder som skal tydeliggjøre hva ansatte i Horten kommune skal gjøre når de blir bekymret for om en person er i ferd med å bli radikalisert eller allerede er det. I denne veilederen vil fenomenet samt sårbarhets- og risikofaktorer beskrives. Videre vil det være konkrete råd og tips til samtaler og hvem du kan kontakte.

Avslutningsvis vil det komme forslag til tiltak med utgangspunkt i behov som er beskrevet fra ansatte.

Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme handler i all hovedsak om å forebygge utenforskap. Å forebygge utenforskap og psykisk uhelse er tema i en rekke andre planer og vil ikke behandles i denne veilederen.

Inkluderende by og nærmiljømålinger i kommuneplanens samfunnsdel følges blant annet opp i følgende temaplaner og en rekke handlingsplaner. Listen er derfor kun et utvalg av planer.

For eksempel

- Plan for frivillighet (under utarbeidelse)
- Plan for idrett og fysisk aktivitet (under revidering)
- [Temaplan bolig sosialt arbeid](#)
- [Trygg og inkluderende oppvekst \(0-24\)](#)
- [Plan for forebygging av selvmord](#)
- Plan mot vold i nære relasjoner og negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (under revidering)
- Plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker (under utarbeidelse)

Handlingsveilederen er utarbeidet av

Trude Harden, NAV

Anders Engelstad, Kultur og samfunn

Marianne Ødegaard, Helse og velferd

Sissel Kruuse-Meyer, Oppvekst (leder)

Denne veilederen bygger i stor grad på den nasjonale digitale veilederen [Utveier.no](#)

Denne handlingsveilederen er en revidering av tidligere [Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme \(2016-2020\) "Fra utenforskap til innenforskap"](#).

Handlingsveilederen er forankret i Samhandlingsmøte SLT/folkehelse hvor følgende er deltakere: Jan Einar Bruun (kommunalsjef Oppvekst), Stein Evensen (kommunalsjef Helse og Velferd), Silje Vaadal (kommunalsjef Kultur og Samfunn), Kristian Aas (kommunalsjef NAV), Nina Henriksen (skolesjef), Hanne Bakke (barnehagesjef), Linda Jakobsen (Barn- og familiesjef), Monika Moholt Grande (politikontakt), folkehelsekoordinator og Sissel Kruuse-Meyer (SLT-koordinator).

2. Hva er radikalisering og voldelig ekstremisme?

Innledningsvis noen presiseringer som gjelder det å være *radikal*. Begrepet radikal brukes om det som er *omveltende* og *ytterliggående*. Radikale holdninger og handlinger kan gjøre seg gjeldende innenfor både politikk, religion, etikk, kunst og kultur og så videre. Det å være radikal har historisk ført til positive samfunnsendringer.

Radikalisering derimot, viser til en prosess der en person eller gruppe i økende grad aksepterer bruk av vold som virkemiddel for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål, og hvor voldelig ekstremisme kan bli en følge.

Voldelig ekstremisme betyr i denne kontekst aktiviteten til personer og grupperinger som er villig til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. Med ekstremisme menes her at man a) kun aksepterer egne meninger og b) mener det er legitimt å ty til vold for å få gjennomslag for sine meninger (politiske mål). Noen forstår ekstremisme som ekstreme meninger, meninger som skiller seg veldig mye fra flertallets meninger. Demokratisk sett er det imidlertid viktig å skille skarpt ved legitimering av vold.

Noen hatefulle ytringer kan være ulovlig, særlig ved oppfordring til vold.

Les mer om radikalisering på regjeringen.no.

Radikaliseringsprosesser

Radikaliseringsprosesser kjennetegnes av en stadig mer ensidig virkelighetsoppfatning. Virkelighetsforståelsen endres, slik at situasjonen oppleves som så akutt og alvorlig at voldshandlinger blir nødvendige og rettferdige.

Radikalisering kan være rettet mot høyre eller venstresiden. Den kan være styrt av ideologi, politikk eller religion. Radikalisering handler om at personer gradvis tar avstand fra samfunnets demokratiske prinsipper og samtidig rettferdiggjør bruk av trusler og vold for å nå sine mål. Vold som blir begått med ideologiske, religiøse eller politiske mål betegnes som voldelig ekstremisme.

Kjennetegn ved radikaliseringsprosesser

Variasjon i tid og innhold

Radikaliseringsprosesser varierer i tid og innhold. Noen personer bruker flere år og utøver aldri vold, mens andre kan utøve ekstremistisk vold etter uker eller måneder.

Tilby en løsning

Søken etter sosial tilhørighet, identitet, mening og beskyttelse er sentrale faktorer og pådrivere i starten av mange radikaliseringsprosesser.

Radikalisatorer som pådrivere

Kontakt med en «radikalisator», en person som motiverer eller inviterer inn i et ekstremt fellesskap, kan akselerere radikaliseringsprosessen ytterligere. Personen og budskapet han eller hun formidler kan gi en opplevelse av tilhørighet, trygghet og mening. Det kan forekomme større eller mindre grad

av press eller overtalelse. Enkelte prosesser igangsettes ved at en eller flere radikalisatorer tar kontakt, "groomer" eller på annen måte inviterer inn i et fellesskap. Starten av prosessen kan kjennetegnes av frivillighet og selvstendighet, men kan gradvis erstattes av tvang, trusler eller krav til lojalitet.

Radikalisering på nett

En radikaliseringsprosess er ikke avhengig av fysiske møter. Radikalisering kan skje på nettet, på sosiale medier og i chatterom. Relasjoner på nettet kan være like betydningsfulle som fysiske vennskap, og bør derfor likestilles.

Prosessten er ikke lineær

Det kan være perioder der tvil gjør personen usikker. I andre perioder eskalerer prosessen og overbevisningen er stor.

Veien inn

Veien inn kan være kort eller lang, svingete eller bratt. Alle forløp er individuelle og vil variere i tid og innhold. Mennesker søker seg ikke til destruktive og udemokratiske miljøer først og fremst på grunn av ideologi eller politikk. Det handler ofte om sterke følelser og et ønske om tilhørighet.

(utveier.no)

3. Situasjonsbilde (lokalt og nasjonalt)

Horten kommune får opplyst fra radikaliseringskoordinator i Politidistrikt Sør-Øst at Horten ikke skiller seg ut fra landet ellers.

“Ekstrem islamisme og høyreekstremisme forventes å utgjøre de største terrortrusslene mot Norge. PST vurderer det som mulig at både ekstreme islamister og høyre ekstremister vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2023. Terrortrusselen mot Norge er reell. Selv om ekstrem islamisme for tiden har lav oppslutning i Norge, har vi likevel sett flere alvorlige terrorhandlinger de siste årene. Ytringer eller handlinger som oppleves som krenkelses eller undertrykkelse av muslimer eller religionen islam, kan bidra til radikaliserings og i verste fall motivere til terrorhandlinger i Norge.

Når det gjelder høyreekstremisme, vil trusselen i stor grad preges av unge voksne og mindreårige som blir radikalisert via høyreekstreme digitale arenaer. Erfaringer fra Norge og andre land viser at enkelte av disse personene kan utvikle intensjon om å begå terror. PST vurderer det som lite sannsynlig at antistatlige ekstremister vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2023. Antistatlige ideer og konspirasjonsteorier vil imidlertid fortsatt føre til at enkeltpersoner blir radikalisert, og kan fungere som en begrunnelse for bruk av vold og ikke-demokratiske midler. PST vurderer det som svært lite sannsynlig at venstreekstremister eller ekstremister motivert av klima-, miljø- og naturvernsaker vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2023. Vår vurdering er likevel at klima-, miljø- og naturvernsaker har et potensial til å radikalisere.” (Nasjonal trusselvurdering PST 2023)

SLT-koordinator og NAV-leder har siden 2016 når forrige plan ble laget kun mottatt et fåtall med bekymringshenvendelser som har blitt fulgt opp i det ordinære tjenestetilbudet. Gjennom hele perioden har det vært gjennomført ulike kompetansehevede tiltak.

4. Sårbarhet og risikofaktorer

Hva gjør mennesker sårbare?

Flere uheldige erfaringer i livet kan føre til psykisk sårbarhet, i form av negative følelser, frykt, avmakt og sinne. Det kan igjen skape en utrygg identitet, sosiale utfordringer og mistillit til autoriteter.

Personer som er utsatt for gjentatte, negative hendelser vil ofte oppleve verden som utrygg og farlig. De er på vakt for fare, og forbereder seg på å flykte, slåss, eller gi seg helt over. Følelsen av å være utstøtt, fremmedgjort og svak kan bli dominerende. Det kan påvirke selvfølelsen og evnen til å stole på andre.

Summen av sårbarhetsfaktorer kan fortelle oss noe om hjelpebehovet og lidelsestrykket til en person. Listen over ulike sårbarhetsfaktorer er lang, men fellesnevneren er en opplevelse av marginalisering og utenforskap.

Forebygging av radikalering skiller seg egentlig lite fra arbeid med andre utfordringer. Det er ofte de samme sårbarhetsfaktorene som er driverne.

Å sette ord på sårbarheten og hva erfaringen eller opplevelsen betyr for den utsatte kan være nyttig. Når hjelperen forstår, og når den som hjelpes føler seg forstått, er mulighet for endring stor. Tidlig innsats er avgjørende. Innflytelsen vår er alltid størst i forkant og i starten av en radikaliseringsprosess. Alle har viktige oppgaver og kan sammen bidra til at sårbarhet blir identifisert og redusert. Sårbarhetsfaktorer reduseres ikke av seg selv, men kan øke i intensitet over tid hvis ingen ser, støtter eller hjelper.

(utveier.no)

Typiske sårbarhetsfaktorer

Utenforskap og ensomhet

Det å stå utenfor og føle manglende tilhørighet er smertefullt. Alle mennesker har behov for å være del av et fellesskap. Ekstreme grupper tilbyr et fellesskap, en identitet og tilhørighet.

Marginalisering, rasisme eller urettferdighet

Å bli sett på som annerledes eller utsatt for krenkelser grunnet hudfarge, religion og gruppetilhørighet skaper utenforskap. Det kan føre til isolasjon, tristhet, sinne og frakobling fra normalsamfunnet. Ekstreme grupper kan legitimere vanskelige følelser, tilby et fellesskap av likesinnede, og gi svar og løsninger.

Krenkelser og traumatiske opplevelser

Gjentatte krenkelser kan skape en følelse av at verden er et urettferdig og farlig sted. Traumatiske opplevelser kan føre til dårlig selvbilde, frykt, mistillit, negative forventninger, mangelfulle sosiale ferdigheter, redusert evne til selvregulering og lav mestringfølelse. Denne opplevelsen av avmakt kan erstattes av makt gjennom deltakelse i ekstreme miljøer.

Kriser og negative enkeltstående hendelser

Kriser og negative enkeltstående hendelser som vold, ran, diskriminering, plutselig dødsfall eller tap av jobb kan gjøre oss sårbare for negativ påvirkning. Kriser kan være en døråpner til radikaliseringsprosesser. De kan skape en "kognitiv åpning", som gjør mennesker mottakelige for ekstremistisk retorikk.

Dårlig selvfølelse og lav mestring

Dårlig selvfølelse og lav mestringsfølelse kan føre til at man lukker seg inne og tar destruktive valg. Det å ha et negativt syn på seg selv, fremtiden sin, muligheten til å håndtere og bli del av samfunnet kan gjøre tiltrekningskraften til ekstreme grupper stor. Gruppene tilbyr løsninger og gir lovnader om mestring og identitet.

Søken etter identitet

Hvem er jeg? Hva er min rolle i samfunnet? Mange opplever disse spørsmålene som utfordrende. Kombinert med andre sårbarhetsfaktorer kan søken etter egen identitet bli altoppslukende. Ekstreme grupper tilbyr enkle svar, og gir mening og retning.

Migrasjonsstress og flyktningbakgrunn

Flukt og migrasjon er stressende og kan være traumatiserende. Flyktninger vil kunne ha et omfattende hjelpebehov og høyt lidelsestrykk. Behovet for fellesskap og psykososial støtte er stort. Ekstreme grupper spiller på denne sårbarheten og tilbyr løsninger og fellesskap.

Ekstreme holdninger hos venner og familie

Vi identifiserer oss ofte med menneskene som er rundt oss. Som passiv tilskuer til hatefulle, nedsettende og rasistiske utsagn eller handlinger, kan dette menneskesynet og verdensbildet bli godtatt og etterlevd.

Frykt, avmakt og sinne

Slike følelser kan over tid gjøre tenkningen og oppfatningen vår rigid og fordømmende. Virkeligheten reduseres til enkle kategorier, som venn eller fiende, offer eller overgriper, vinner eller taper, god eller ond.

Psykisk lidelse

Å ha psykiske vansker kan være smertefullt. Stigma og fordommer kan føre til utenforskap. Ekstremistisk propaganda gir ikke kun svar på vanskelige spørsmål, men kan også gi personer med kognitive og følelsesmessige utfordringer en tydelig struktur, forutsigbarhet og innramming. (utveier.no)

Typiske sårbarhetsfaktorer:

- Utenforskap og ensomhet
- Marginalisering, rasisme eller urettferdighet
- Krenkelser og traumatiske opplevelser
- Kriser og negative hendelser
- Dårlig selvfølelse og lav mestring
- Søken etter identitet
- Migrasjonsstress og flyktningbakgrunn
- Ekstreme holdninger hos venner og familie
- Frykt, avmakt og sinne
- Psykisk lidelse

5. Bekymringstegn

Ekstreme ytringer og hatretorikk

Når noen uttrykker seg hatefullt og nedsettende om andre mennesker basert på hudfarge, etnisitet eller religion. Hvordan slike meninger blir uttrykt varierer. Noen er vage og kommuniserer kun til en begrenset gruppe, andre "kringkaster" sine meninger høyløst til omgivelsene. Hatretorikk kan maskeres bak humor og "memes" (humoristiske eller satiriske bilder, videoer eller tekst-stykker som formidler en bestemt idé), uttrykkes i lukkede digitale rom eller publiseres åpent på nett eller i det offentlige rom. Bekymringsfulle utsagn kan være:

"De ødelegger samfunnet, de snylter og bør flytte hjem der de kom fra; De overtar verden og vi må beskytte oss."

Legitimering av vold for å nå politiske, religiøse eller ideologiske mål

Når noen gir uttrykk for eller støtter aktivt andre i at vold er akseptabelt eller er legitimt og nødvendig for at en riktig endring skal skje. Passiv eller aktiv tilstedeværelse på arenaer der pro-voldelige holdninger aksepteres og applauderes. De oppfordrer til at andre skal begå ekstremistisk vold og kommuniserer sitt standpunkt verbalt, skriftlig eller i digitale forumer. Bekymringsfulle utsagn kan være:

"De fortjener å dø; Vi må ha en sterk stat som slår hardt ned; Endring kan bare skje gjennom makt, vold eller væpnet revolusjon."

Intoleranse eller fiendebilde "vi og dem"

Når noen skiller tydelig mellom grupper av mennesker og strever med å se nyanser. De oppfatter mennesker og verden som svart/hvitt og tegner et fiendtlig bilde av enkelte grupper mennesker. De gir dem skylden for sine egne og samfunnets utfordringer. Bekymringsfulle ytringer kan være:

"De er alle sann; De har alltid og vil alltid (...); Problemene våre er på grunn av dem; De er alle like og kan ikke stoles på."

Uttalt mistillit til myndigheter og institusjoner

Når noen deler og uttrykker konspirasjonsteorier knyttet til makthavere og statlige institusjoner. De føler seg overvåket og ønsker ikke å dele eller samtykke til samarbeid. Enkelte forsøker å unngå å legge igjen spor som myndighetene kan misbruke, eller de unngår kontakt med statlige institusjoner. Utsagn som bør utforskes:

"Staten har full kontroll og overvåker oss, den reelle makten ligger i hendene på (...)"

Utseende og symbolbruk

Når noen bruker klesplagg, symboler, klesstil og/eller effekter som viser tilhørighet eller støtte til en ekstrem gruppe eller bevegelse. De ønsker å signalisere tilhørighet tydelig gjennom bruk av velkjent symbolikk. Andre uttrykker seg mer diskret og i skjul, og bruker symbolikk som er mindre åpenbar, som koder og tekstfragmenter.

Ekstrem digital fremtoning

Sterke hatefulle digitale ytringer på nett må tas på alvor. Personer som er lite "synlige" på fysiske møteplasser, kan innta en helt annen personlighet og fremtoning digitalt. En ekstrem fremtoning kan møte støtte og oppfordre til handling i digitale rom. Produksjon eller aktiv deling av

ekstremistisk materiale i form av memes (kopiering av kultur, imitering), tekst, litteratur eller propaganda skal vekke vår bekymring.

Tilhørighet i ekstreme grupper

Tilhørighet til digitale eller fysiske grupper som er uttalt ekstreme og radikaliserede skal resultere i handling fra hjelpeapparatet. Enkelte grupper kan uttrykke ekstreme holdninger, men likevel uttale at de avstår fra vold. Slik tilhørighet bør uansett vurderes som bekymringsfull. Mange digitale grupper eller nettverk flytter sin aktivitet mellom ulike plattformer, som kan maskeres som nøytrale forumer eller endrer navn.

Endrer sosialt nettverk og omgangskrets

Alle former for endringer bør vekke vår bekymring. Å ta avstand til tidligere sosiale relasjoner eller familie, og søken mot eller deltakelse i ny omgangskrets, kan være bekymringsfullt. Selv om gruppa ikke er uttalt ekstrem, kan endringen være et resultat av en eller flere sårbarhetsfaktorer. Det å være del av flere sosiale nettverk er positivt. Deltakelse i kun én lukket sosial gruppe hindrer innsyn og begrenser refleksjon og korreksjon.

Ensidighet

Personen viser overdreven interesse for retninger som gir forenklete svart/hvitt-bilder av verden, predikerer hva som er rett/galt, er konspiratoriske og forsvarer bruk av vold som virkemiddel. Forsøk på å overbevise eller påtvinge omgivelsene meningene sine. Deling av konspirasjonsteorier og ønske om å uttrykke den absolutte sannhet.

“Vi må ikke overse noen fordi de viser en annen atferd eller har andre type kjennetegn enn de vi har møtt eller hørt om tidligere. Sårbarhet og bekymringstegn kan vise seg på mange ulike måter, i ulike samfunnslag og på forskjellige arenaer. Et eksempel på dette kan en se i amerikansk politikk, hvor fremtredende politikere åpent støtter konspirasjonsteorien «QAnon».

(sitatet er hentet fra utveier.no)

Jo flere sårbarhetsfaktorer og bekymringstegn som avdekkes, jo høyere bør bekymringen være.

Typiske bekymringstegn:

- Ekstreme ytringer og hatretorikk
- Legitimering av vold for å nå politiske, religiøse eller ideologiske mål
- Intoleranse eller fiendebilde “vi og dem”
- Uttalt mistillit til myndigheter og institusjoner
- Utseende og symbolbruk
- Ekstrem digital fremtoning
- Tilhørighet i ekstreme grupper
- Endrer sosialt nettverk og omgangskrets
- Ensidighet

6. Hvordan kan du hjelpe?

For å kunne skape endring er vi avhengig av å bygge en relasjon til den vi skal hjelpe. Vi trenger ikke være ekspert på konkrete metoder, men kunnskap om hvordan skape kontakt og kjennskap til enkle samtaleverktøy, kan gjøre det lettere.

I møte med radikaliserings og voldelig ekstremisme, kan vi lett bli usikre. Det kan føre til at vi unngår temaet eller berører det overflattisk. Dette kan vi beskrive som en berøringsangst, og den kan svekke vår påvirkningskraft og mulighet til endring.

Trygghet smitter

Du er det viktigste verktøyet i et endringsarbeid. Effekten av en aktivitet eller samtale avhenger av din evne til å være trygg og regulert. Stress eller uro kan ofte oppstå hvis møtet ikke går som planlagt.

Stresset vil ofte påvirke din evne til å være til stede, lytte og hjelpe. Du blir mer opptatt av hva du skal gjøre, enn måten du gjør det på. Ønske om løsninger, raske endringer eller det forløsende spørsmålet kan begrense vår tilstedeværelse i samtalen. Den perfekte samtale eksisterer ikke.

Slik kan du tilrettelegge for gode samtaler:

Skap et trygt rom

Du har ansvaret for å skape nødvendig åpenhet og trygghet. Vurder hvor og hvordan dialogen skal skje. Personen du prater med skal ikke føle seg utrygg på grunn av omgivelsene.

Åpen holdning

Forsøk å møte personen uten forforståelse og normative forestillinger. Unngå å sette personen i bås, for eksempel som "kriminell", "avviker" eller "ekstremist". Møt personen med en uforbeholden og positiv innstilling.

Utfordre, men anerkjenn

Dialogen bør preges av verdsettelse, anerkjennelse og nysgjerrighet. Unngå å overtale, presse, predikere, moralisere eller fordømme. Det vil kun avle motstand. Du kan gjerne utfordre påstander og tenkemåter, samt gi støtte slik at personen reflekterer over disse.

Unngå offertenkning

Ta utgangspunkt i personens ressurser. Unngå å bekrefte personen i offertenkning, for det vil kunne blokkere for at vedkommende tar ansvar for eget liv. Anerkjenn gjerne følelser som sinne og frustrasjon, men prøv å få personen til å fokusere på nære og praktiske muligheter for positiv endring.

Empati

Forsøk å sette deg inn i personens tanker, følelser, hverdagsbekymringer og drømmer. Det kan skape gode forutsetninger for å føre dialogen videre.

Motivasjon

Det er bare mulig å støtte personen til endring hvis vedkommende selv ønsker det. Ved å ta utgangspunkt i personens grunnleggende motivasjon – for eksempel behovet for identitet, fellesskap eller spenning – kan man berøre mulige ønsker knyttet til endring. Forsøk å skape rammer der personen selv vil være i stand til problemløsning. Vent på åpninger fra personen selv, før du foreslår eventuelle løsninger.

Unngå korreksjon

Stå imot refleksjonen til å si: "Men det stemmer ikke ..." eller "du må forstå at ..." Vår trang til å ville overbevise, motsi eller overtale kan ofte lukke samtalen, trigge forsvar og utfordre alliansen. Vær bevisst på egne reaksjoner og jobb med å holde søkelyset på den du snakker med, så blir det lettere å unngå diskusjoner som ikke er hensiktsmessige.

Aktiv lytting

- Vis aksept og empati
- Ekthet – vær deg selv
- Tenk at personen er "ekspert på seg selv"
- Still åpne spørsmål
- Reflekter – bygg videre på det som allerede har blitt sagt
- Oppsummer samtalen – det kan bidra til å oppklare eventuelle misforståelser.

Dialogbaserte tiltak har større effekt enn straff og fordømmelse i arbeidet for å motivere mennesker til endring. For å oppnå varig endring er samtaler alene ofte ikke nok, og bør derfor suppleres med tiltak som gir nye erfaringer og ferdigheter. Mange som blir radikaliseret har en historie preget av lite mestring og utenforskap. Tilliten til hjelpere og offentlige instanser kan være lav. Det finnes ingen snarveier for å oppnå tillit. En god, trygg og forutsigbar relasjon er grunnmuren i alt endringsarbeid. (utveier.no)

Våre viktigste tiltak ligger i inkluderende lokalsamfunn, inkludering i arbeidslivet, skoler og barnehager, fritidstilbud til alle som ønsker det og som fører til inkludering istedenfor utenforskap. Disse tiltakene er som nevnt beskrevet i en rekke andre kommunale planer og vil derfor ikke bli nevnt her. Tiltak på individuelt nivå må skreddersys etter vurdering av behov hos den enkelte.

7. Hvem kan du ta kontakt med - og hvordan jobber vi videre?

Dersom ansatte har fulgt handlingsveilederen og drøftet på egen arbeidsplass etter interne rutiner, kan følgende personer kontaktes for å drøfte veien videre:

- SLT-koordinator (for barn, ungdom og familier), Sissel Kruuse-Meyer tlf. 975 50 453
- NAV-leder (for voksne), Kristian Aas tlf. 930 04 745
- Politikontakt, Monika Moholt Grand tlf. 989 08 864

Disse kan bistå med videre vurdering og innkalle kommunalt ressursteam ved behov. Det kommunale ressursteamet skal bestå av:

- Kommunepsykolog EROPH
- Kommuneoverlege
- Politikontakt
- SLT –koordinator
- NAV-leder

Dette teamet blir etablert høsten 2023 og henvendelsesrutiner blir utarbeidet.

Kartlegging blant de ansatte

I forbindelse med utarbeidelse av denne handlingsveilederen ble det sendt ut en spørreundersøkelse til relevante ansatte, inkludert ledere. Hensikten var å få informasjon om hva ansatte kan om temaet på nåværende tidspunkt og hva de trenger å vite mer om.

- Det er 191 ansatte som har svart på undersøkelsen
- 74% av de som har svart på undersøkelsen jobber direkte med brukere i sin jobb.
- 71% av de som har svart er ikke ledere eller mellomledere/ 29% av de som har svart er ledere eller mellomledere
- 45% av de som har svart mener de forstår begrepet i stor eller svært stor grad. Det er 2 av ti respondenter som opplever at de ikke har en god forståelse av begrepet
- Det er få som opplever at dette er et tema man snakker mye om på jobben. De aller fleste melder at dette ikke er et tema på deres arbeidsplass
- 7 av 10 respondenter svarer at de ikke vet hvem de skal samarbeide med om problemstillingen

De ansatte som har svart på hvem det er naturlig å samarbeide med trekker hyppigst frem politiet og SLT-koordinator. Andre instanser som flere nevner er tverrfaglig team, Barneverntjenesten og NAV. Flere trekker også fram sin egen leder eller andre kollegaer som naturlig å ta kontakt med.

Dette vil da være da være utgangspunkt for videre kompetanseheving.

Sammensatt problematikk krever tverrfaglige løsninger. Mennesker som søker seg mot eller er i en radikaliseringsprosess har ofte behov for hjelpere med ulik kompetanse. Tverrfaglige nettverk kan øke kvaliteten i det forebyggende arbeidet og gi større mulighet for skreddersøm i oppfølging av enkeltsaker.

Tiltak:

- Kompetanseheving med hovedvekt på fenomenforståelse og kunnskapsbaserte tiltak
- Oppdatering av rutiner i det enkelte kommunalområde
- Utarbeidelse av rutine for deling av informasjon og tverrfaglig samarbeid
- Etablering av lokalt ressursteam
- Utarbeidelse av rutine for kontakt med lokalt ressursteam
- Sikre informasjon og åpen dialog med befolkningen

Ansvar for gjennomføring av tiltakene ligger hos Samhandlingsmøte SLT/folkehelse. [RVTS \(regionalt kompetansesenter mot traumatisk stress og vold\)](#) bistår med kompetanseheving og veiledning til kommunen.

Nyttige nettressurser:

- [Utveier.no](#)
- [Nasjonal handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme](#)
- [regjeringen.no](#)